

ČR po 33 letech od revoluce odešla z postsovětských bank

1.2.2023 - | Ministerstvo financí ČR

Česká republika ukončila ve dnech 26., resp. 27. ledna 2023 své členství v Mezinárodní bance hospodářské spolupráce (MBHS) a Mezinárodní investiční bance (MIB), aniž by prozatím došlo k dohodě na vypořádání vzájemných závazků.

Bezprostředně po zahájení ruské agrese na Ukrajině iniciovalo Ministerstvo financí společné prohlášení ČR, Bulharska, Polska, Rumunska a Slovenska o záměru opustit obě tyto postsovětské instituce ovládané Moskvou. Na konci července 2022 následně proběhlo koordinované předání výpovědních listin ČR, Polska a Slovenska, které stanovilo nejkratší možné výpovědní lhůty v délce šesti měsíců.

Po celou tuto dobu MF aktivně vyjednávalo s členskými státy obou institucí o podmínkách vypořádání vzájemných závazků a koordinovalo pozice vystupujících zemí. MF ve vyjednáváních usilovalo minimálně o návrat již splaceného kapitálu, který v případě MBHS činí 26,7 mil. EUR a v případě MIB 37,4 mil. EUR (celkem zhruba 1,5 mld. Kč).

Ministr financí Zbyněk Stanjura oslovil ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ostatní členské státy, Mongolsko, Vietnam, Kubu a Maďarsko, s žádostí o podporu. ČR se opakovaně pokoušela o svolání mimořádných zasedání vrcholných orgánů a předložila návrhy na vypořádání, které však byly podpořeny pouze vystupujícími státy a nezískaly tak dostatečnou podporu.

„U obou postsovětských bank zatím nebylo dosaženo dohody na vypořádání, v případě MIB zejména kvůli velmi nevstřícnému postoji vedení banky a zbývajících členů v čele s Ruskem. Navržený splátkový kalendář v délce 20 let bez inflační doložky a pojistky proti nesplácení považuji za zcela nepřijatelný. Tím spíše, že nám v MIB chtějí bez jakékoliv matematické logiky vyplatit jen zhruba pětinu vložených prostředků,“ uvádí ministr financí Zbyněk Stanjura. V případě MIB totiž nebylo dosaženo dohody ani na návratu splaceného kapitálu ve výši 37,4 mil. EUR, který má být dle návrhu MIB ponížen o dosud nesplacené podíly na kapitalizaci ve výši 29,3 mil. EUR.

„V nejbližších týdnech očekávám aktivní snahu obou institucí o dosažení realistické dohody. V opačném případě budeme zvažovat právní kroky k vymožení našich pohledávek včetně arbitráže. Pro obě banky navíc bude případná nedohoda znamenat zásadní reputační problém. Jejich partneři, ratingové agentury a obecně finanční trhy nepochybně promítnou tento nezodpovědný přístup do svého rozhodování, zda s těmito institucemi jakkoliv dále spolupracovat,“ doplnil Stanjura.

Ze zahraničněpolitického hlediska je ukončení členství v obou Ruskem ovládaných bankách jednoznačným úspěchem a plně v souladu s vládní zahraniční politikou. „Vystoupení z postsovětských bank je pro českou zahraniční politiku dalším pokrokem v revizi vztahů Česka s Ruskem. Odchod jsme zahájili už po nástupu naší vlády s tím, že válka celý proces urychlila. Jsem přesvědčen, že v těchto reliktech ruského vlivu nemá Česko co dělat,“ uvedl ministr zahraničních věcí Jan Lipavský.

Z obchodního hlediska nebyl ze strany českých firem o produkty obou bank dlouhodobě výrazný zájem. MBHS v ČR dokonce dlouhodobě nefinancovala žádné projekty. Stávající závazky MIB vůči partnerům a investorům v ČR trvají bez ohledu na změnu členské základny banky.

Společně s ČR na konci ledna opustilo obě instituce také Slovensko a Polsko, v červnu 2023 ukončí své členství Rumunsko. Bulharsko aktuálně dokončuje vnitrostátní procedury a ukončení jejich členství se očekává v průběhu roku 2023.

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2023/cr-po-33-letech-od-revoluce-odesla-z-pos-50252>